



Warszawa, dnia 17 stycznia 2020 r.

PIIT/15/2020

Pan Marek ZAGÓRSKI

Minister Cyfryzacji

Dotyczy: odpowiedzi na pismo znak: DP-III.0211.2.2020

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na informację Ministra Cyfryzacji z dnia 6 stycznia 2020 r. o udostępnieniu projektu rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych i eksploatacyjnych dla odbiorników cyfrowych (dalej: „Rozporządzenie Odbiornikowe”) i prośbę o zgłaszanie uwag, Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji oraz Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (dalej: „Izby”) pragną przedstawić następujące stanowisko.

Na spotkaniu przedstawiciele rynku producentów urządzeń (również członków Izb), przedstawiciele Ministerstwa Cyfryzacji, przedstawiciele Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, które miało miejsce 29 listopada 2019 r. w siedzibie KRRiI, przedstawiciel Ministerstwa Cyfryzacji poinformował zebranych, że Rozporządzenia Odbiornikowe będzie dotyczyło jedynie urządzeń po raz pierwszy wprowadzanych do obrotu na rynku krajowym. Zatem Izby oczekiwały, że w związku z powyższą deklaracją Ministerstwa Cyfryzacji, w Rozporządzeniu zostanie zdefiniowane pojęcie wprowadzenia urządzenia do obrotu oraz jasno zdefiniowany zakres obowiązywania tego Rozporządzenia. Tak się jednak nie stało.

Ponadto, pomimo wielokrotnych zgłoszeń przedstawiciele producentów, że proces produkcji urządzeń jest procesem ciągłym i nie jest możliwe przestawienie produkcji praktycznie z dnia na dzień, Ministerstwo nie dało żadnego okresu przejściowego, pozwalającego na dokończenie procesów produkcyjnych będących w toku przed dniem wejścia w życie Rozporządzenia. Uszczegółowiając powyższe, Izby oczekiwałyby, że w Rozporządzeniu znajdą się zapisy, jasno określające graniczną datę, od której odbiorniki powinny spełniać wymogi rozporządzenia, tzn. czy odbiorniki już wyprodukowane lub właśnie produkowane kwalifikują się (nie powinny), czy też tylko te, których zamówienie i produkcja zaczęła się po 1 grudnia 2019 roku. Problem ten jest szczególnie istotny dla urządzeń z systemem dostępu warunkowego, które są dedykowane dla konkretnych platform.

Izby postulują, by w Rozporządzeniu pojawił się zapis, o co najmniej 12 miesięcznym okresie przejściowym od wejścia Rozporządzenia w życie na zastosowanie wymogów dla urządzeń wprowadzanych po raz pierwszy na rynek (w tym w ramach użyczenia) – taki zapis mógłby rozwiązać problemy wynikające z już wyprodukowanym sprzętem znajdującym się w magazynach lub właśnie produkowanym na podstawie wcześniejszych zamówień (złożonych przed dniem 1 grudnia 2019 r.) Okres przejściowy do 1 stycznia 2021 powinien dotyczyć wszystkich urządzeń, których proces produkcji został rozpoczęty przed 1 grudnia 2019.

Rozporządzenie w obecnym kształcie naraża przedsiębiorców na ponoszenie wysokich strat związanych ze zmianą wymagań dla odbiorników wprowadzonych bez żadnego *vacatio legis*, a ta sytuacja może skutkować wnioskami przedsiębiorców o odszkodowania związane z koniecznością wycofania się z już toczących się procesów produkcji.

Izby ze zdziwieniem przyjmują propozycję kolejnej zmiany Rozporządzenia Odbiornikowego w zakresie wymagań określonych w pkt. 14 załącznika tj. HbbTV. Przez cały proces konsultacji i współpracy przedsiębiorców i Ministerstwa Cyfryzacji mający na celu wypracowanie zapisów satysfakcjonujących wszystkich graczy na rynku NTC, obszar związany z HbbTV nie budził większych kontrowersji a wypracowane zapisy pozwalały zarówno na rozwój tej usługi jak i nie wymuszały na przedsiębiorcach działań niekorzystnych ekonomicznie i groźnych ze względów na zachowanie integralności i bezpieczeństwa świadczonych usług. Po konsultacjach publicznych, które miały miejsce w kwietniu ubiegłego roku, w Rozporządzeniu Odbiornikowym w pkt. 14 załącznika pojawiły się zmiany wcześniej nieprezentowane rynkowi. Po procesie notyfikacji projektu Rozporządzenia Odbiornikowego w Komisji Europejskiej, w wyniku uwag zgłoszonych do Komisji przez przedsiębiorców, Ministerstwo przywróciło pierwotne zapisy dot. wymogów związanych z HbbTV. W listopadzie ubiegłego roku Minister Cyfryzacji zaproponował i doprowadził do zmiany Rozporządzenia Odbiornikowego w zakresie pkt. 14 załącznika utrzymując jego zapisy oraz przesuwając datę jego wejścia w życie na 1 września 2020 r. Zatem obecne działania, zaostřejające wymagania odbiorników w zakresie HbbTV budzą zaniepokojenie Izby, tym bardziej, że Ministerstwo Cyfryzacji nie przedstawiło żadnego uzasadnienia takiej zmiany oraz, że jest to zmian sprzeczna z kierunkiem obranym po notyfikacji projektu rozporządzenia w Komisji Europejskiej.

Mimo wielokrotnego przedstawiania Ministerstwu zarówno poprzez Izby branżowe, jak i bezpośrednio przez przedsiębiorców obaw związanych ze zmianami i nowymi wymaganiami nakładanymi Rozporządzeniem Odbiornikowym, kwestie te nie zostały wzięte pod uwagę.

Zmiana zapisów w zakresie HbbTV powoduje, że każdy odbiornik posiadający tuner DVB-T i możliwość podłączenia się do Internetu, będzie musiał być wyposażony w HbbTV.

Oznacza to, bardzo dużą ingerencję w swobodę oferowania treści audiowizualnych oraz innych danych i usług dodatkowych, **również dla urządzeń dedykowanych do usług innych niż NTC**. Przykładowo, przedsiębiorca planując wejść na rynek z urządzeniem służącym przede wszystkim do odbioru usług IPTV i usług interaktywnych, postanawia uatrakcyjnić swój produkt poprzez dodanie możliwości odbioru naziemnej telewizji cyfrowej. W takiej sytuacji, ponieważ urządzenie, jak najbardziej posiada możliwość podłączenia do Internetu i ma zaimplementowane funkcje interaktywne, musi mieć zainstalowane HbbTV. Czyli producent musi przeprojektować hardware urządzenia – zasoby pamięci i procesora – tak, aby możliwe było korzystanie z HbbTV. Ponadto, musi zmienić model biznesowy usługi, bo usługa HbbTV może spowodować spadek zainteresowania usługami, dla których urządzenie zostało zaprojektowane (np. posiada własne rozwiązanie do odbioru usług/treści dodatkowych). Kolejną kwestią związaną z nałożeniem obowiązku implementacji HbbTV jest ograniczenie prawa przedsiębiorcy do decydowania o poziomie bezpieczeństwa informatycznego urządzeń wprowadzanych do obrotu (podwyższone ryzyko ataków z wykorzystaniem tego protokołu), a także o poziomie gwarancji jakości oferowanych usług – błąd w aplikacji strony trzeciej może zawiesić odbiornik i uniemożliwić Abonentom przedsiębiorcy korzystanie z usług, za które płacą abonament – tu pojawia się również problem z odszkodowaniami wynikającymi z braku dostępu do wykupionych usług. Przedsiębiorcy, chcąc uniknąć powyżej opisanych problemów, muszą wymagać od dostawców aplikacji HbbTV oraz dostawców treści świadczonych poprzez HbbTV spełniania wymogów implementacji HbbTV oraz ich systemów dostępu warunkowego oraz certyfikacji swoich usług w kontekście bezpiecznego ich oferowania na urządzeniach przedsiębiorcy. Dodatkowo, producenci w swoich modelach biznesowych muszą uwzględnić opłaty licencyjne za HbbTV, mimo, iż obecnie posiadacze praw patentowych i licencji HbbTV nie są w stanie określić docelowego modelu opłat za dostęp do HbbTV. Zatem na tym etapie, producenci implementując HbbTV w produkowanych przez siebie urządzeniach, nie mają żadnej wiedzy o docelowym modelu rozliczeń z posiadaczami praw do HbbTV. Digital Europe w swoim stanowisku słusznie postuluje, że wprowadzenie standardu powinno wiązać się z zapewnieniem jego dostępności na zasadach licencji FRAND¹ (uczciwe, rozsądne i niedyskryminujące, ang. fair, reasonable, and non-discriminatory). Izby pragną również zaadresować obawy ich członków dotyczące ryzyka roszczeń związanych z Prawem Własności Intelektualnej (IPR), które mogą być zgłaszane przez firmy niemające umowy

¹ https://en.m.wikipedia.org/wiki/Reasonable_and_non-discriminatory_licensing

FRAND dotyczące zasady IPR z ETSI, ze względu na złożoność specyfikacji HbbTV. Chociaż polityka ETSI w zakresie Praw Własności Intelektualnej obejmuje procedurę przeciwdziałania takim zagrożeniom, dopóki HbbTV nie jest prawnie obligatoryjne, producenci mają swobodę do usunięcia własności intelektualnej, która podlega nieuzasadnionym roszczeniom spoza FRAND, jeżeli takie roszczenia się pojawią.

W sytuacji, gdy HbbTV jest prawnie obligatoryjne, powyższa opcja może nie być już dostępna, a producentom można uniemożliwić sprzedaż produktów do czasu zakończenia procesu rozstrzygnięcia przez ETSI.

W związku z tym istnieje ryzyko, że niektórzy posiadacze IPR mogą to wykorzystać w celu wyegzekwowania warunków licencji nieobjętych w FRAND.

Powyżej wskazane ryzyko związane z IPR nieobjętym w FRAND powoduje niepewność i ryzyko handlowe dla producentów sprzętu.

Izby wskazują, iż od swoich członków otrzymały informacje, iż pojawiły się już fałszywe roszczenia licencyjne o Prawo Własności Intelektualnej w specyfikacji HbbTV.

Powyższe kwestie spowodują ograniczenie portfolio dostępnych urządzeń i rozwiązań, przy jednoczesnym wzroście ich cen dla klientów.

Niezależnie od powyżej opisanych problemów związanych z HbbTV na urządzeniach, w opinii Izby konieczne jest wyznaczenie niezależnego podmiotu – mógłby nim być Instytut Łączności – mającego za zadanie nadzorowanie procesów badania zgodności zarówno urządzeń jak i aplikacji z wymogami kolejnych wersji HbbTV. Natomiast sam proces certyfikacji powinien być przeprowadzany przez HbbTV Registered Test Center, jako podmiot kompetentny w zakresie specyfikacji HbbTV. Na chwilę obecną optymalną minimalną wersją HbbTV powinna zostać wersja 1.5, oparta o Test Suite v9.1. Konieczne jest klarowne wskazanie, iż to Test Suite jest potwierdzeniem spełniania wymagań właściwej implementacji HbbTV

Izby podsumowując swoje uwagi w zakresie zmiany punktu 14 załącznika do Rozporządzenia Odbiornikowego, rekomendują aby nie wprowadzać obowiązku obligatoryjności posiadania HbbTV przez odbiorniki, ale zbudować system rekomendacji, współpracy, testów oraz edukować promując telewizję hybrydową. Powinna zostać nawiązana współpraca pomiędzy nadawcami, producentami oraz organami rządowymi, w celu wypracowania modelu, w zakresie wdrażania aplikacji nadawców i sprawdzania ich interoperacyjności.

W odnośniku znajdują się zalecenia Digital Europe aby ustawodawcy rozważyli nadanie HbbTV statusu ZALECANY lub OPCJONALNY zamiast statusu OBOWIĄZKOWEGO z następujących powodów²:

- Status obligatoryjność znacznie przekroczyłby wszelką elastyczność przyznaną państwom członkowskim przez nowo zatwierdzony European Electronic Communications Code (EECC) i miałby bezpośredni wpływ na swobodny przepływ towarów w Europie, który jest pierwszą z czterech podstawowych zasad dotyczących wolności rynku.
- Brak możliwości testowania zgodności aplikacji.
- Potencjalne problemy z Prawem Własności Intelektualnej (IPR), które mogą wystąpić z specyfikacją HbbTV.

Dodatkowo w procesie konsultacji Izby pragną wskazać, że ich członkowie już w trakcie prac nad rozporządzeniem sygnalizowali przedstawicielom Ministerstwa Cyfryzacji swoje wątpliwości i obawy związane z brakiem pełnej informacji o wszystkich dysponentach praw patentowych i licencji dla kodeka wizji H.265 HEVC. Członkowie Izby obecnie sygnalizują, iż trafiają do nich zgłoszenia od podmiotów twierdzących, że są posiadaczami obowiązujących na terenie Polski patentów i licencji związanych z HEVC oraz domagają się od producentów sprzętu wnoszenia opłat z tytułu użytkowania technologii

²<https://www.digitaleurope.org/resources/digitaleurope-statement-on-hbbtv-mandate/>

HEVC, które to opłaty są ponad 10-krotnie wyższe, niż w przypadku opłat za kodek H.264 MPEG-4. Obawy budzi fakt, iż nie znając wszystkich posiadaczy praw patentowych i licencji dla tego kodeka przedsiębiorca nie ma gwarancji, iż nawet zapłacenie tych opłat licencyjnych wyczerpuje roszczenia na rzecz kolejnych posiadaczy praw do HEVC. Mimo, że technologicznie kodek HEVC jest rozwiązaniem dobrze wpisującym się w rozwój NTC, to powyżej opisane problemy z opłatami patentowymi i licencjami, mogą stanowić istotny czynnik wpływający na opłacalność działalności czy też na proces podejmowania decyzji o wejściu w rynek NTC. Problem ten dotyczy zwłaszcza przedsiębiorców mniejszych, działających jedynie na rynku krajowym.

Izby rekomendują, aby Ministerstwo, bądź Urząd Patentowy, włączyły się w proces identyfikacji wszystkich dysponentów licencji i praw patentowych HEVC oraz uzgodniły jednolitą i niedyskryminującą stawkę opłat licencyjnych dla wszystkich przedsiębiorców działających na polskim rynku. Warunki opłat za licencje HEVC powinny być nie gorsze niż te, które obowiązują w innych państwach członkowskich UE.

Ponadto, Izby pragną zwrócić uwagę na kilka elementów, które w procesie zmiany Rozporządzenia Odbiornikowego również mogłyby zostać uwzględnione.

Obecnie w Załączniku do Rozporządzenia Odbiornikowego zawarte są wymagania nadmiarowe, które zamiast ułatwiać jak najszersze oferowanie urządzeń de facto znacząco ograniczają rozmiar dystrybucji oraz może podnieść ceny urządzeń wprowadzanych na rynek.

Poniżej Izby wskazują konkretne zapisy, wymagające modyfikacji, wraz z propozycjami zmian:

- HDMI2.1 ma sens jedynie dla odbiorników 4k@120Hz & 8k. Izba proponuje usunąć obecny zapis o wymogu HDMI2.1 lub go doprecyzować (łącząc ten wymóg z możliwościami wyświetlania TV 120Hz), ponieważ niewiele jest na rynku odbiorników z HDMI2.1, a większość modeli budżetowych 4k to wersje 60Hz;
- format audio AC-4 używany jest pod kontent UHD, nadawca będzie i tak stosował AC-3 dla odbiorników HD/FHD (zgodnie z projektem MC). Zdaniem Izby należy ponownie przeanalizować zasadność forsowania AC-4 w podstawowych wersjach odbiorników UHD.
- W definicjach skrótów i akronimów, zawarta jest informacja, iż przez UHD rozumie się rozdzielczość 3840x2160, to automatycznie wyłącza z tego rozporządzenia modele 8k i większe. Konieczne jest odpowiednie zmodyfikowanie tego punktu.

Izby mają nadzieję, że Pan Minister ze zrozumieniem podejdzie do powyższej argumentacji i przy okazji zmiany Rozporządzenia Odbiornikowego dostosuje jego postanowienia w taki sposób, by chroniło ono zarówno interesy odbiorców naziemnej telewizji cyfrowej, producentów sprzętu, jak i pozwoliło na wprowadzenie nowoczesnych technologii bez konieczności ponoszenia nieuzasadnionych kosztów przez szeroko rozumiany rynek.

Z wyrazami szacunku

Andrzej Dulka



Prezes PIIT

Stefan Kamiński



Prezes KIGEIT